

Zemědělské střípky

Praha, duben 2020

ÚVODNÍ SLOVO

V zimních měsících ÚKZÚZ umožnil aplikaci přípravku STUTOX II rozhozem a ve zvýšené dávce. Jde o výjimečnou situaci, která potřebuje výjimečná řešení. Neustáváme ale v hledání systémového řešení, které umožní rychlou reakci na výskyt škodlivého činitele. Aby se pokud možno neopakoval současný stav, kdy signály o přemnožení znali zemědělci a dozorové orgány už na jaře a rok trvalo, než se našlo řešení. I přes současnou situaci s nálezovou situací pokračují naše aktivity při hledání řešení škod způsobených hrabošem. Škody v letošním roce mohou, vzhledem k podobné četnosti hraboše v tomto období, opět způsobit vysoké škody. To bude obzvláště kritické pro zemědělce, kteří se s kalamitou hrabošů potýkali již v minulém roce.

Spolu s hrabošem se vyrojila spousta útoků. Jako by jich nebylo dost v souvislosti s jinými tématy. A opět zaznívá spousta mylných informací, někdy i pustých výmyslů. O všespásné orbě se snad nemá ani cenu rozepisovat, ale korunu všemu nasadil pořad A DOST. Tomuto pořadu nelze vytknout jeho přebírané testy potravin, kdy komentuje zjištěné výsledky. Prakticky pokaždé, když si zvolí vlastní téma, jde o směs polopravd a lží, na které ani nedá prostor na reakci. Podrobný přepis i s vysvětlující reakcí najdete na našich [stránkách](#).

V reakci na jednostrannou reportáž jsme narychlo uspořádali tiskovou konferenci, na kterou jsme pozvali profesora Emila Tkadlece, který patří k největším odborníkům na malé hlodavce. Záznam a tiskovou zprávu najdete [zde](#). Musím uznat, že mnoho novinářů se k našim informacím staví normálně a vnímá naše snahy. Byť ne se všim souhlasí, respektují naše názory a nechají je zaznít.

Aktuálně je v poslanecké sněmovně návrh zákona, který by měl zakázat klecový chov drůbeže. Zemědělci před osmi lety s velkým úsilím a náklady přestavěli své chovy na obohacené klece, případně na další technologie chovu. Nyní přichází snaha podobná zákazu chovu kožešinových zvířat. V zemědělském výboru tato změna nenalezla podporu, doufáme, že ji nenalezne ani v celém parlamentu. Opět bychom si sami dobrovolně zpřísnilí podmínky, zdražili produkci a otevřeli cestu dovozu levnějších vajec ze zahraničí. Událostí číslo jedna posledních týdnů je nemoc COVID-19.

Stejně tomu je u nás, zemědělců. Zatím se našťestí nepotýkáme s příliš vysokým počtem nakažených a zdravotnictví přes komplikace funguje. My se snažíme, aby fungoval i náš obor. Každý den posíláme zemědělcům aktuální informace, které snad pomohou zvládnout nastalou situaci. Ta se mění prakticky každým dnem, ale naším posláním je zajistit dostatek potravin, nenechat zvířata o hladu a zajistit průběh jarních prací. Vypracovali jsme vzory hygienických postupů, krizové postupy pro případ karantény, jednali jsme o již uskutečněných opatřeních a jejich dopadu na zemědělce.

Stalo se to, čeho se většina z nás obávala. Bylo zjištěno první onemocnění COVID-19 v zemědělském podniku. Situace je o to složitější, že jde o více rodinných příslušníků, zaměstnaných v různých provozech a podnik provozuje i živočišnou výrobu. Již při vyhlášení nouzového stavu jsme upozorňovali na to, že neexistují pravidla pro zajištění chodu zemědělského podniku v případě zjištění nemocného pracovníka. Bez odezvy. Vypracovali jsme návrh krizového scénáře. Bez odezvy. A nyní se tato pravidla vytvářejí „za pochodu“. Naštěstí si příslušná hygienická stanice uvědomuje, že nelze zemědělský podnik uzavřít a nechat zvířata napospas svému osudu, a náš návrh byl akceptován.

S tím souvisí i další věc. Od počátku nouzového stavu chybějí v celé republice ochranné prostředky. Je jasné, že první na řadě jsou složky integrovaného záchranného systému. Ale po téměř měsíci jsme nezískali jedinou roušku, respirátor, rukavici. Jediná centrální dodávka se týkala desinfekce, kdy jsme z požadovaných několika tisíc litrů, obdrželi 75 litrů. U respirátorů jsme se rozhodli déle nečekat a zajistili jsme respirátory FFP2 bez výpustních ventilů, které se používají ve zdravotnictví a dostatečně chrání jak nositele, tak jeho okolí. Shodou okolností v den, kdy bylo oznámeno první onemocnění v zemědělském podniku. Okamžitě jsme tedy dovezli první respirátory do dotčeného podniku, aby mohl dál fungovat.

Opomenutí zemědělci

Obrátili jsme se na předsedu vlády s žádostí a úpravu nastavení podmínek programu COVID-II. Podle současného znění nemohou zemědělci žádat o zvýhodněný přístup k produktům umožňujícím zachování finančních toků. Zemědělci tak byli vyřazení z možnosti žádat o poskytnutí záruk a úvěrů. Současnou úpravu považujeme za diskriminační celé skupiny podnikatelů, která je znevýhodňuje nejen vůči ostatním oborům národního hospodářství, ale také proti ostatním zemědělcům v Evropské unii. Sice jsme se setkali s ujištěním, že zemědělci budou podpořeni jinou formou, ale pravidla společné zemědělské politiky neumožňují bez notifikace ze strany Evropské unie poskytnout zemědělcům speciální pomoc. Když si uvědomíme, že na zemědělce současná situace dopadla podobně jako na ostatní obory národního hospodářství, že stejně jako ostatní podniky a podnikatelé potřebují okamžitou pomoc pro zachování cash-flow, nelze čekat na zdlouhavou přípravu a následné schvalování. Dopis premiérovi naleznete [zde](#).

Potravinová bezpečnost

Naše organizace dlouhodobě řeší problém potravinové bezpečnosti a s tím související záporné bilance zahraničního obchodu se zemědělskými produkty. V současné době se ukazují rizika, která přináší závislost na dovozu potravin. Pracujeme na uceleném postupu, jak na nebezpečí, vyplývající ze závislosti na zahraničních potravinách, upozornit a jak ji zvýšit. Uspořádali jsme první z tiskových konferencí, kde jsme se věnovali ovoci, zelenině a bramborům a nastínili jsme možnosti jak producentům těchto potravin pomoci zvýšit produkci. Jednak prostřednictvím vyšší podpory investic v těchto oborech, tak třeba v daňové oblasti snížením sazby daně s přidané hodnoty. Je paradox, když je na ovoce, zeleninu nebo brambory uplatňována vyšší daň než na pivo. Záznam konference můžete shlédnout [zde](#). S tím souvisí [dopis](#), adresovaný prezidentovi Svazu obchodu a cestovního ruchu. V něm jsme vyzvali obchodní síť, aby se stejně jako v domovských zemích zavázali k upřednostňování tuzemských potravin. Nabídli jsme jim i aktivní pomoc při pozitivních kampaních na podporu tuzemské produkce. Zároveň jsme ale připraveni i na negativní kampaně a aktivně se bránit proti znevýhodňování.

Hraboš

Od počátku kalamity spojené s přemnožením hraboše polního je naším cílem najít systémové řešení. Byli jsme přizváni k tvorbě novely rostlinolékařského zákona. Jejím důvodem je například vyjmenovat škodlivé činitele, u kterých jsou zaznamenávány kalamitní výskyty. Kromě jiných bude mezi těmito činiteli uveden i hraboš polní. Dále bude stanovena definice zvýšeného výskytu, při němž bude mít zemědělec za povinnost přijmout opatření, aby se vyhnul kalamitnímu přemnožení, například rozmístění berliček. Pokud ani tato preventivní opatření nepomohou a dojde ke kalamitnímu výskytu, budou nařízena „tvrdá“ opatření, jako je aplikace rodenticidů na plochu, zaorání porostu a další. Na tato opatření budou navázány i zákonné kompenzace..

Proti zákazu klecových chovů

S vážnými obavami sledujeme současnou debatu o klecových chovech slepic, při které zaznívá řada zkreslených a zmanipulovaných informací a kdy jsou názory zaměňovány za fakta. Podobnou debatu jsme sledovali před několika lety, kdy se jednalo o zákazu chovu kožešinových zvířat, kdy zaznívaly podobné argumenty a podobně upravené důkazy. Výsledkem je, že čeští chovatelé kožešinových zvířat, kteří byli ve světě ceněni kromě jiného pro svůj přístup ke zvířatům, ukončili činnost. A chov kožešinových zvířat se přesunul do zahraničí za podstatně horších podmínek pro chovaná zvířata. Klecové chovy slepic jsou dalším krokem, alespoň podle vyjádření aktivistů, kteří se angažují v tomto boji, v omezování chovu hospodářských zvířat. Není náhodou, že postupují podle stejného scénáře, jako v případě chovu kožešinových zvířat. Své názory vydávají za fakta, odmítají odborné názory a manipulují veřejnost „šokujícími“ videi, mnohdy pořízenými nelegálními prostředky a často pocházející ze zemí, kde podobná omezení, jako v České republice, neexistují. Ve světě pochází 90 % vajec z chovů s neobohacenými klecemi. O druhu vajec v obchodech a používaných při výrobě by ale měl rozhodovat spotřebitel, ne krátkozraké direktivní rozhodnutí. Celé stanovisko naleznete [zde](#).

Včelaři musí přijmout svůj díl odpovědnosti

Druhým rokem je v účinnosti ustanovení rostlinolékařského zákona, které ukládá zemědělcům informovat včelaře 48 hodin před aplikaci přípravků na ochranu rostlin, jež mohou být nebezpečné nebo zvláště nebezpečné včelám. Z aplikační praxe vyplynulo, že v řadě regionů je tento požadavek z časového i technického hlediska pro zemědělce nesplnitelný, pokud by jej měl plnit jinak než formou elektronické komunikace. Tento stav přetrvává i v tomto roce, ačkoliv došlo novelizací zákona k určitým změnám, neboť zemědělec musí kromě vlastní informace (jež by šla provést i telefonicky) uchovat záznam o ohlášení pro případ kontrol ze strany dozorového orgánu. Jde o jeden z příkladů nesmyslných požadavků státu, který nelze v reálném provozu splnit. Celá zpráva [zde](#).

Šetření vlastnictví půdy

Často se stáváme svědky toho, že se neopodstatněně zdůrazňují přednosti menších podniků fyzických osob podnikajících v zemědělství a zveličují se nedostatky větších podniků právnických osob. Proti větším zemědělským podnikům je používán mimo jiné i ten argument, že povětšinou hospodaří na cizí půdě, ke které nemají vztah a chovají se k ní tudíž hůře, než malí zemědělci k půdě vlastní. Zemědělský svaz ČR proto provedl šetření v členských podnicích svazu. Vyplynulo z něho, že významná část zemědělské půdy (35 % z pronajaté půdy) není stoprocentně cizí, protože je pronajata od vlastníků zemědělských podniků (členů zemědělských družstev, akcionářů, společníků atd.). Připočteme-li k tomu výměru ve vlastnictví zemědělských podniků (téměř 20 %), dostáváme se na cca 47,5 %. Výsledky průzkumu najdete [zde](#).

Protierozní vyhláška

Zemědělský svaz ČR byl a je iniciátorem některých opatření směřujících k ochraně kvality půdy a jeho členové respektují podmínky správné zemědělské praxe. V současné době je v platnosti řada opatření, např. povinnost dodávat organickou hmotu do půdy, zatravnění drah soustředěného odtoku vody, nulová sazba na daň z nemovitostí na krajinné prvky, zavádění půdoochranných opatření. Řada opatření se dále připravuje a ZS ČR aktivně spolupracuje na jejich přípravě. Například protierozní vyhlášku navrhujeme začlenit do systému GAEC, aby nedocházelo k dvojímu výkladu a kontrole totožných parametrů. Naším zájmem je podpořit využívání tzv. brownfield namísto zastavování nejkvalitnější zemědělské půdy, Naším zájmem je podpořit také dlouhodobé hospodaření na půdě podporou předkupního práva na půdu a podporou dlouhodobých pachtovních smluv. V budoucí SZP je pro nás důležitá podpora moderních technologií v podobě precizního zemědělství, zohlednění pokrývnosti půdy a podpory obsahu organické hmoty v půdě. Co chybí v národním kontextu je definice Strategie ochrany půdy s definicí půdní rezervy. Stanovisko k protierozní vyhlášce najdete [zde](#).

Jsme proti zastropování přímých plateb

V návrhu projednávané reformy Společné zemědělské politiky se objevilo povinné zastropování přímých plateb vyplácených zemědělcům. V průběhu projednávání se objevuje řada návrhů, které tuto povinnost staví do roviny dobrovolnosti, ale také výrazně zpřísňují původní návrh. Zemědělský svaz ČR považuje zastropování za diskriminační akt, který výrazně znevýhodní větší a střední zemědělce na společném trhu. Zvláště silně se dotkne České republiky, kde je výrazné zastoupení větších zemědělských podniků. Tyto podniky jsou přitom vlastněny desítkami až stovkami drobných soukromých vlastníků, kteří se rozhodli hospodařit jinou formou. Dle našeho názoru není rozdíl mezi různými formami vlastnictví. Rozdíl je pouze mezi dobrými a špatnými zemědělci.

Pro pozitivní vývoj zemědělství ve všech zemích EU je nezbytné se vyvarovat opatření, která vytvářejí nerovné podmínky na společném trhu. Mezi taková opatření patří zastropování přímých plateb, které trestá střední a větší zemědělce, kteří zajišťují významnou část zemědělské produkce a zaměstnanosti. Zastropování nejen omezí jejich konkurenceschopnost, ale i schopnost investic do nových technologií a možnost platit mzdy srovnatelné s ostatními sektory národního hospodářství.

Bližší informace: Ing. Vladimír Pícha, ZSČR, tel.: +420 603 532 136, mail: picha@zscr.cz